

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România şi streindtate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAŢIONAL

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacţia şi administraţia: Strada Prundului Nr. 15.
Inseratele se primesc la administraţie. Preţul după tarif şi învaliad
Manuscrisele nu se înapoiază. TELEFON Nr. 226.

Puterea de expansiune economică a Germaniei.

— August 1916

Fără a face un istoric al poporului german pe urma războiului crâncen care decurge, poate cunoaşte oricine trecutul fără seamăn al acestei naţiuni, care în timpurile de faţă a ştiut şi a putut să dea dovadă de un atât de mare spirit de organizare, de o capacitate de viaţă şi de o rezistenţă nemaipomenită în anele de războiu ale popoarelor europene. Azi mai mult ca ori şi când se poate afirma cu toată siguranţa, că spiritul de viaţă al unui popor, al unei naţiuni, depinde exclusiv de la puterea de expansiune economică a acesteia.

Pe continentul european stau azi faţă în faţă două mari puteri înarmate — Germania şi Anglia — cari îşi încearcă forţa lor economică, pecetluind cu sânge grozav pacea, dela care depinde viaţa naturală şi normală a ori cărui popor. Dar spiritul german a arătat şi până acuma o mare tactică de prevedere, căci cine ar fi crezut că pe lângă toată blocada acest popor să poată rezista tuturor greutăţilor economice şi să poarte războiu cu lumea întreagă. Astfel Germanii au ştiut să-şi elupte faţă de duşmanul lor de moarte emanciparea economică, multămită căreia îşi vor peceteli apoi calea liberă spre a deveni probabil una dintre cele dintâi puteri în lume.

În decursul secolului trecut, economia germană s'a modificat într-o formă completă. Germania agricolă a dat naştere unui stat industrial şi comercial de prima importanţă. E de ajuns dacă amintim numai atâtă, că dintre 24.8 milioane indivizi cari trăiau în 1816 în Germania erau 75% agricultori, iar astăzi, după statistica din 1907, erau 59% industriaşi comercianţi şi meseriaşi şi numai 29% agricultori.

Germania se deosebeşte de Anglia ca stat industrial şi comercial prin importanţa producţiunii sale agricole şi în ceea ce priveşte celelalte materii prime. În 1910 imperiul german produsese circa 144 milioane q (chintale) de cereale, iar Anglia

numai 15 milioane. Producţiunea germană a orzului a fost de 33 milioane de q. întrecând pe cea engleză cu 19 milioane q., în acelaşi an s'au recoltat deoparte 79 milioane de q. de ovăş de-altă parte numai 22 milioane q.

Producţiunea cartofilor în Germania a fost de 45 mil. tone, cea engleză numai de 6 mil. iară producţiunea zaharului în Germania, care urmează la locul prim după cea a Indiilor occidentale, nu află nici un echivalent în Anglia.

Dar motivul frecărilor între acestea două ţări nu a putut să fie concurenţa pe terenul agrar, ci sâmburele de ceartă a fost dezvoltarea comerţului şi a industriei Germaniei, căci dela formarea noului imperiu progresele pe aceste două terene au luat proporţiuni enorme, aducând cu sine o serie întreagă de probleme economice a căror soluţiune a dat naştere acestui războiu european.

Dacă însă azi toate încercările şi sforţările războinice ale Angliei au rămas zadarnice şi fără nici un rezultat, trebuie să se ştie că pe terenul economic-financiar încă înaintea izbucnirii războiului Anglia a dus o teamă şi mai mare faţă de concurenţa arătată şi dezvoltată de Germania. Neamţul avea o educaţiune mai bună din punct de vedere tehnic şi al limbilor străine decât Englezul, fiind în situaţiune astfel, a-şi da mai bine seamă de toate obiceiurile comerciale ale celorlalte ţări. Ştiut este că înainte de aceasta cu câteva decenii toate plăţile provenite din activitatea internaţională se compensau numai în Londra, fiindcă odinioară unica ţară care avea legături cu pieţele din lumea întreagă era Anglia; importatorii germani înşişi plătauu prin trate asupra Londrei, întocmai ca şi negustorii arabi din centrul Africii. În ziua scadenţei apoi aceste trate treceau prin Bombay revenind la Londra pentru a fi remise Caselor de compensaţiune sau Clearing House-urilor.

La anul 1894 situaţiunea se schimbă însă cu totul, o mulţime de bănci germane erau înfiinţate în America de Sud, în Africa, în Asia, astfel că în curând cursul german îşi câştigă o însemnătate aproape egală cursului englez, dat

fiind mai cu seamă că sistemul de acoperire al băncii imperiale (Reichsbank) era poate superior celui englez. În toate ţările din lume — poate cu excepţiunea Australiei şi a Indiilor engleze — tratele germane pot fi azi escomptate ba chiar pe lângă tot războiul ar putea fi remise spre plată.

De remarcat e însă că instituţiunile de bancă londoniene, cari au organizat sistemul de plată şi cursul englez, cari au dat tratele engleze o valoare mondială, erau aproape exclusiv de origine germană, astfel sunt băncile Baring, Rothschild, Huth, Schröder, Fühling şi Göschen. Înainte de aceasta cu 100 de ani financieri germani au transpus dela Amsterdam la Londra centrul internaţional al plăţilor, iară acuma tot ei sunt aceia cari au înţeles că centrul european nu e Anglia, căutând prin muncă, abnegaţiune şi organizare sistematică, a ridica ţara lor cu toate instituţiunile economice la importanţa cuvenită şi cunoscută de toată lumea.

Octavian Neagoş.

Operaţiunile militare germane.

Buletinul oficial pe ziua de 23 August

Câmpul de operaţiuni dela vest.

Între Thieppal şi Fozières atacurile engleze au fost repetate înzadar. La nord dela Ouilers au avut loc peste noapte lupte de apropiere. La ost dela pădurea Foureaux precum şi la Maurepas au eăzut întreprinderi duşmane cu granate de mână; artileria a desvoltat necontentit o activitate foarte mare. La sud dela Somme au fost curăţite de duşman la Estrées părţi mici de tranşeu, în cari Francezii se aflau din 21 August încoace. Trei ofiţeri şi 143 soldaţi au eăzut aici ca prizonieri în mâinile noastre. La dreapta dela Maas am respins atacuri duşmane cu granate de mână. În pădurea muntelui au avut loc lupte mai mici de artilerie favorabile pentru noi.

La est şi sud-est.

Dela mare şi paaă în Carpaţi nu s-au petrecut evenimente mai importante. În munţi ne-am estins posesiunile noastre dela Vipezina prin ocuparea cu asalt a poziţiunilor duşmane nouă şi am făcut

prizonieri 200 oameni, între cari şi stabul unui batalion, am capturat 2 mitralieze şi am respins contra-atacuri. De ambele părţi dela Czarny Ceremos încercările de recucerire ale Ruşilor nu au avut nici un succes.

Câmpul de operaţiuni din Balcani.

Curăţirea de duşmani a regiunii de înălţimi la vest dela lacul Ostrovo a făcut bune progrese. Ieşiri sârbeşti au fost respinse în regiunea Moglena.

Comunicatul Höfer.

Buletinul oficial pe ziua de 23 August

În nordul monarhiei.

Le vest dela Moldova trupe germane au luat cu asalt o altă poziţie de înălţime a Ruşilor, cu care ocaziune au făcut prizonieri 200 Ruşi şi au capturat 2 mitralieze. La Zabie au fost respinse ieşiri ruseşti. În regiunea dela Cucul continuă o luptă care e în curgere. Mai departe la nord, fiind o activitate mai slabă, iar situaţiunea neschimbându-se de loc, nu s-au petrecut evenimente mai importante.

La graniţele italiene.

Pe frontul dela litoral artileria duşmană a susţinut din când în când un foc mai viu contra unor părţi singuratic de regiuni. Aviatorii italieni au desvoltat o activitate vie. La Wocheni un biplan a căzut în mâinile noastre; pasagerii lui au fost făcuţi prizonieri. În Tirol o întreprindere a noastră pe frontul dela Fleimstal ne-a adus 80 prizonieri nerăniţi şi 2 mitralieze.

Câmpul de operaţiuni din Balcani.

În regiunea dela Valona duşmanul desfăşură o activitate potenţată. Unul din avioanele noastre de război, pilotat de sergentul de stat-major Arigi, într-o luptă aeriană purtată cu 4 biplane Fahrman, a împuşcat două din acestea; unul din ele zace aproape de gura Skumbiei, iar celălalt s-a prăbuşit în mare şi a fost transportat de distrugătoarele duşmane.

Generalul de divizie Höfer, locuitorul şefului de stat major.

Din cântecele nopţilor de veghe.

I.

Altă vază-au astăzi nopţile cu lună
Şi-alcum cântă codrii când în cetini
[cântă,
Plopii-n soapta frunzei armonii îngână,
Nopţile de-acuma au o vrajă sfântă.
Iar de plâng în vale dragile izvoare
Par'că râde valea şi din bazme spune
Şi privighitoarea de preludă noapte
Par'că-ncepe-o blândă sfântă
[rugăciune.
Nu ştiu vraja asta de-unde-mi cântă-n
[suflet,
Dar o simt adesea-n albe nopţi
[cu lună,
Când începe-n taină amintirea dragă
Bazme fermecate din trecut să-mi
[spună,
Bazme dragi ce-mi schimbă în poeme
[albe
Zilele ce-acuma le trăesc din nou
Pân-ce visul meşter vine să m'adoarmă
Şi să-mi stingă-n suflet dulcele
[echou.
Pân'ce mândrul soare bate prin ferestre
Şi cu strălucire vine de-ncunună
Versurile — salbe de mărgăritare —
Scrise dragei mele-n nopţile de lună.

II.

Am plecat cu doru-n noaptea asta albă
Şi-am sburat cu şoimii — cătă
[depărtare!
Şi-obosiţi de cale ne-am oprit pe-o
[clipă
La popasul unde-'s plopi cu frunze rare.
Şi-n grădina de-unde vezi fereastra
[dragei
Ne-am oprit pe-o clipă să privim
[vrăjiţi
...O domniţă dragă tremura un cântec,
Tremurau din frunze plopii-'mbătrâniţi.
Cât am stat acolo-n noaptea-aceea albă
Numai plopii — dragii — ar putea
[s'o spună,
Că noi toată noaptea i-am cântat
[domniţei
Până-n zori la geamuri; noapte, noapte
[bună!
III.
Plopi cu frunza rară, plopi bătrâni
[şi buni,
Să legăm frăţie caldă de acum,
Am să bat adese pe poteca unde
V'a sădit o mână să veghiaţi în drum!
Am să viu adese-n nopţile cu lună
Să vă cânt în strune cântece senine
Şi voi toată ziua să-i doimii domniţei
Cântece dutoase numai despre mine,

Din poemul care eu cu dorul frate
II visăm alături în câte-un amurg
Că de-atăta pace şi noroc ne pare
Că din ochi adesea lacrimi ne curg!

...Şi de-o fi vre-odată pe poteca
[voastră
Să se-abată alţii-n nopţile cu lună,
Să porniţi din frunze să cântaţi a
[viscol
Să urlaţi din ramuri veste de furtună.

Şi de lipsă fi-va să vă prăbuşiţi
Să-nchideţi cărarea până sus în nori,
Să se-ntoarcă-atuncia îngroziţi de
[spaimă
Călătorii-n noapte — negri călători —

Eu din trunchiul vostru am s'aduc o
[o parte
Şi-am să fac o cruce la altarul sfânt,
Unde-n nopţi de veghe stau visând
[poeme
Şi unde-n nopţi de zbucium stau, şi
[plâng şi cânt.

O. Hulea.

Un savant dispărut — Elie Metchnikoff.

A murit luna trecută în Paris în etate de 71 de ani savantul embriolog şi bacteriolog Elie Metchnikoff. El a fost în categoria acelor oameni de ştiinţă cari muncesc o viaţă întreagă pentru binele obşte. E de origine Rus născut într'un sat din Rusia în anul 1845. Studiile le-a făcut la universităţile mari din străinătate. În etate de 22 ani s'a întors în patria sa şi după câţiva ani a fost aplicat profesor de zoologie la universitatea din Odessa, pe care însă a părăsit-o în anul 1882 din pricina turburărilor produse atunci în Rusia, când a fost asasinat ţarul Alexandru al doilea. A plecat în Sicilia în Messina, unde şi-a continuat munca sa. Aici a descoperit şi a arătat el rolul cel mare care-l au celulele albe sau fagocitele sângelui. Din Messina a plecat în Franţa şi în Paris în marele institut Pasteur, unde şi-a continuat cercetările ştiinţifice. A ajuns apoi directorul acestui institut, iar în 1908 a fost distins cu premiul Nobel.

Am spus că el a descoperit celulele albe ale sângelui sau fagocitele. Să vedem ce sunt acestea. Dacă privim cu microscopul o picătură de sânge vom

Libertatea voinţei.

Insuşirile caracterului omenesc.

De M. Străjanu.

În vegetale şi animale caracterul e specific: fiecare individ are caracterul speciei sale. Numai animalele superioare arată ceva deosebire în această privinţă. În om caracterul este individual şi foarte variat, ca şi gradul inteligenţei; în fiecare individ este altul. În această privinţă, deosebirea morală şi intelectuală între oameni e neamestănată mai mare decât deosebirea trupestă între un uriaş şi un pitic, între un Apollo şi un Thersites. De aci vine, că efectul aceluiaşi motiv e deosebit după firea indivizilor; şi uneori e tocmai opus, precum căldura topeşte ceara şi întăreşte lutul. De aceea între oameni se află cele mai bune şi cele mai rele fiinţe; şi caracterul lor nu se poate cunoaşte decât prin experienţă, din faptele lor.

Caracterul omului e deci empiric. Gradul de bunătate, de dreptate, de curaj, sau de frică, ori de egoism şi răutate, atât în alţii cât şi în sine însuşi, omul numai prin experienţă, din fapte îl poate şti, în atingere şi în luptă cu realitatea. Pentru aceea fiecare numai după probe sigure are deplină încredere, atât în alţii cât şi în sine însuşi. Atunci însă o are fără grijă; un prieten probat şi un servitor încercat sunt siguri. Pe oamenii probaţi astfel îi numim oameni de caracter, mai ales când caracterul este întărit prin principii şi maxime morale după gradul lor de cultură. Despre ei se poate şti cu siguranţă ce vor face în anumite împrejurări, tot aşa se poate şti despre indivizii egoişti, răi sau criminali, ale căror fapte le cunoaştem. Şi precum avem deplină încredere în cei dintâi, cari din nefericire sunt puţini la număr, aşa ne păzim de cei din urmă, cari, vorbind de egoişti, formează majoritatea, şi cari sunt conduşi de interese particulare, schimbătoare după împrejurări. După numărul oamenilor de caracter se poate măsura valoarea morală a unei naţiuni sau a unei societăţi, şi după numărul celor netrebnci decadenţa ei.

Increderea sau neîncrederea ce o avem în oamenii, pe cari i-am văzut la fapte, e o probă despre a treia însuşire a caracterului omenesc, care e statornicia. Caracterul omului e neschimbător, rămâne acelaşi în tot cursul vieţii. Pentru aceea în urma unei fapte bune sau rele, nu lăudăm nici nu învinovăţim împrejurările, cari au provocat-o, ci pe autorul ei. Acest adevăr e constatat şi prin experienţa poporului, exprimată în numeroase proverbe, ca d. e. lupul şi schimbă părul, dar năravul nu; — cine minte odată, nu i se mai crede; — cine fură odată, e hot toată viaţa; — cu minciuna poţi prânzi, dar nu poţi şi cina; — spune-mi, cu cine te aduni, ca să-ţi

spui cine ești, sau ce faci, s. a. Pentru aceea și caracterul în dramele poezilor mari se desfășură cu o riguroasă consecvență de la început până la sfârșit, și o greșală fundamentală a dramei este lipsa acestei consecvențe. De aci vine și neputința unor oameni, căzuți în viață, de a se îndrepta, cu toată serioasa lor propunere; pentru că pasiunea, care e expresiunea voinței sau a caracterului, e mai tare decât simpla povăț a minții, și la datul privilegiu omul e învitat de sine însuși, că s'a înșelat. *Video meliora proboque, deteriora sequor.* În lupta motivelor învinge motivul cel mai tare, și un simțământ sau o pasiune e totdeauna mai tare decât o idee, și numai prin altă pasiune sau prin alt simțământ se poate învinge.

Nu mai schimbarea vârstei și cu ea a trebuințelor poate aduce oarecare schimbare în modul de a lucra; și o schimbare și mai însemnată aduce cultura intelectuală, pentru că prin înmulțirea cunoștințelor crește numărul motivelor, între cari voința, astfel luminată, poate alege pe cele mai corectă și mai bune. Pentru că în viața omului, și când vede, că mijloacele întreprinse până aci i-au făcut rău serviciu, schimbă mijloacele, dar scopul rămâne același, fondul moral al individului nu se schimbă. Când vorbim, prin urmare, de educația morală, nu putem înțelegi schimbarea fundamentală a firei morale a indivizilor, ci înmulțirea cunoștințelor, cari pot avea o bună influență asupra caracterului moral, și mai ales deprinderea de a asocia ideile de fapte reale cu ideile de durere și înjosire, și ideile de fapte bune cu cele de bucurie, de ferice și de noblete. Pentru că numai simțământele și voința sau interesul practic dau ideilor puterea și influența morală, care singure nu o au. Asemenea, scopul penitenciarilor nu poate fi de a schimba firea criminalilor, care de obicei e mai tare decât a altor oameni, ci numai de a îndrepta și lumina judecata lor, ca să se deprindă a pune în armonie propriile lor interese cu interesele altora și cu binele public. De aci și trebuința instrucțiunii teoretice și practice în deosebite meserii, introdusă în noua organizație a penitenciarilor.

Caracterul individual e înăscut; nu e un product artificial sau al împrejurărilor, ci opera naturii; individul îl moștenește dela părinții și străbunii săi. Și cum se arată în copilăria lui, așa rămâne, și la bătrânețe. Aceasta au recunoscut-o toți cețuătorii, și o constată înțelepciunea popoarelor depusă în proverbe, ca d. e. ce naște din pisică, șoareci mânăci; — așchia nu sare departe de trunchiu; — unde sare capra, sare și iada; — din stejar stejar răsare, și din vultur vultur naște.

(Va urma.)

Briand despre sfârșitul răboiului. Din Paris se anunță:

Trei din ultimele ședințe secrete ale Senatului francez le-a ocupat ministrul președinte **Briand** cu expunerile sale. La sfârșitul lor Briand a spus că e *nădejde, că răboiul să se termine în anul acesta.* De eventualitatea unei campanii de iarnă Briand n'a anunțat un singur cuvânt.

Reînțoararea submarinului comercial „Deutschland”. Din Bremen se telegrafiază cu datul de 23 August:

Primul submarin comercial „Deutschland” a ancorat azi după amiază la gura râului Weser. Pe bord sunt toate în ordine.

1) Confer. T. M. Huxley, *Lecoaș fiziologie* p. 806.

leucocitele de a străpunge pereții vaselor, se numește diapedeză. Pe lângă slujba de a hrăni și ele corpul (dar nu în măsură așa mare cum o fac celulele roșii) mai au slujba de a curăți organismul omeneș. Ele cum simt un corp strein în apropierea lor, îndată se târăsc spre el și-l nimicesc așa că ele curăță organismul de lucrurile netrebnice cari s'ar afla în el. Însă cea mai de căpetenie slujbă a lor e: apărarea organismului. După cum cei mai aprigi ai organismului sunt microbii. Cu aceștia au de făcut fagocitele. Când un asemenea microb pătrunde în organism, găsește în calea lui măcar o fagocită, care îl oprește; se încinge atunci o luptă „piept la piept” și dacă fagocita a reușit să răpună microbul, atunci organismul e scapat, dacă însă învinge microbul atunci el se înmulțește și bolnăvește organismul, Cu cât un om e mai bine dezvoltat, mai bine nutrit, cu atât are mai multe celule albe și cu atât se poate opune mai ușor microbilor, cari ar veni peste el.

Vedem dar cât de însemnate sunt aceste descoperiri ale savantului Metchnikoff. Funcțiunea aceasta a fagocitelor de a nimici microbii se numește

Din România.

Aniversarea de 13 ani dela nașterea principelui Nicolae a fost serbată prin un Tedeum la Metropolie.

O fundațiune importantă pentru ziarisții din România a făcut cunoscutul filantrop d-l **Alexandru Iliescu**, vicepreședintele Camerei române, a căreia venite se vor distribui ca pensuni și ajutoare pe seama văduvelor ziarisților români. Presa din România exprimă sentimentele ei de călduroasă mulțumire acestui „frumos gest”, cum îl numește.

Doamna Olga Bengescu a făcut o donațiune de 112,000 franci societății „Regina Elisabeta”.

Direcțiunea Teatrului Național a interzis reprezentarea pieselor cu titlu și cuprins, care vătămă morală și bunele moravuri, și cari dela începutul războiului au început să inundeze teatrele din România, și cari sunt mai ales în cafezene, varieteturi și cinematografe la ordinea zilei.

Sumele vărsate până Duminecă la Banca Națională a României pentru ajutorarea familiilor victimelor dela **Dudești** au atins suma de 454.632 lei.

Voci de presă.

Vorbind de plănuita trecere a Rușilor prin România „Dreptatea” scrie între altele: O persoană sosită din Rusia confirmă svonul despre plănuita trecere a Rușilor prin România. Că această trecere a fost hotărâtă, o dovedesc măsurile luate de Ruși.

Pentru ușurarea transporturilor de trupe s-a construit o linie ferată dela Ackermann la Tașbanar, pe care în decursul acestei primăveri au fost neîntrerupt transportate trenuri militare spre Basarabia. În ajunul începerii ofensivei lui Brussilow s-au aflat în Basarabia 250.000 Ruși și 60.000 Sârbi. Provizii de muniție au fost transportate cu vagoane în mari cantități în depozite zidite anume spre acest scop. Astăzi am fi stat în fața unui fapt împlinit, dacă n'ar fi fost oprită ofensiva lui Brussilow și dacă generalul Serrail n'ar fi dat dovadă că nu poate face nimic față de Bulgari.

Ziarul „*Libertatea*” spune, că ziarul rusesc „*Kiewskaia Misti*” publică o lungă corespondență despre tratativele urmate între guvernul român și reprezentanții cvadruplei la București. Foia rusească spune între altele că aceste tratative n-au dus la nici un rezultat, deoarece garanțiile cerute de România ar putea fi în defavorul scopurilor fundamentate de războiu, urmărite de Rusia.

Ziarul „*Lupta*” vorbind de finanțele și atitudinea României scrie între altele:

Înainte de a intra România în acțiune, ea trebuie să examineze înainte de toate finanțele sale, cari ar sta — precum se spune — foarte rău. Datoria de stat a României face împreună cu ultimul împrumut intern 2118 milioane lei și va crește în infinit în cazul intrării în acțiune a României. Cu cheltuielile militare de până acum datoria de stat s-a urcat la aproximativ 3 miliarde. O datorie de 3 miliarde, condiționează o anuitate de 170 milioane, ceace face 25 procente din bugetul anual, încât ar rămânea numai 75 procente pentru celelalte necesități ale statului.

Italianii la Salonica. „*Matin*” e informat că până acum au fost debarcați la Salonica peste 20.000 Italiani.

Din camera ungară.

Șefii opoziției își depun mandatele de bărbați de încredere. — *Răspunsul contelui Tisza.* — *Interpelații.*

În ședința de ieri a camerei ungare șefii opoziționali: contele Apponyi, contele Andrássy și dep. Rakowski și-au depus mandatele de bărbați de încredere ai opoziției pentru informarea lor în afacerile externe ale Monarhiei pe motiv că informațiile primite în decursul convorbirilor avute cu factorii responsabili ai politicii externe ai monarhiei n'au corespuns dorințelor lor, refuzându-li-se chiar de ministrul de externe numeroase deslușiri cerute.

Declarațiunile făcute cu acest prilej de cei trei șefi opoziționali au produs, de sine înțeles, mare senzație în parlament.

Cei trei șefi ai opoziției după ce și-au expus pe larg motivele lor de ordin militar și de politică externă, în privința cărora ei susțin că s'au comis numeroase grave greșeli, au ținut să declare în plin parlament că vor continua lupta parlamentară.

Contele **Tisza**, luând cuvântul, a răspuns că regretă foarte mult, că reprezentanții opoziției și-au depus misiunea și crede că anumite vederi greșite ar fi cauza acestui pas. Dânsul (Tisza) poate însă spune, că informațiile confidențiale primite de bărbații de încredere au fost cu mult mai amănunțite decât explicațiile, cari se dau în fața unor corporațiuni publice.

În ce privește cu deosebire politica urmată față de Italia, excepționată și criticată de Andrássy și despre care între altele Andrássy a spus, că a fost umiltoare fără a ne fi putut asigura pacea, prim-ministrul condece, ce-i drept, că acele tratative n-au supus conștiința de sine la o grea probă, cu toate aceste însă tratativele îndelungate cu Italia au avut urmarea bună, că declarația de războiu a Italiei a urmat deabia târziu, și anume după victoria dela Gorlice, când am putut avea destule puteri la dispoziție, ca să oprim atacul italian. Tisza poate să ia asupra-și cu fruntea ridicată răspunderea pentru acele tratative.

Cu privire la cererea convocării delegațiilor Tisza declară, că împrejurările parlamentare din Austria fac imposibil, ca această corporație comună a Monarhiei să se poată întruni, dar în schimb parlamentul ungar eserciază, în ce privește politica externă, toate acele funcțiuni constituționale, cari se exerciază de obicei de către delegațiuni.

În interesul justiției trebuie să adaug, că greutatele parlamentare în Austria datează de mult timp și că pentru aceste inconveniente nu poate fi făcut în nici un caz responsabil actualul guvern austriac, sau acel bărbat de stat, care se află actualmente în fruntea afacerilor în Austria.

De încheiere Tisza roagă opoziția ca și atunci, când va face critică în public, să țină cont de acele intenții patriotice, pe cari le-a amintit acum și despre cari a dat dela începutul războiului dovezi frumoase. Această atitudine patriotică constituie un mare izvor de putere pentru națiunea ungară și dânsul (Tisza) poate numai dori cu ardore, ca națiunea ungară să nu fie lipsită de acest izvor de putere. (Aplauze prelungite)

La o replică alui Andrássy, Tisza declară că războiul cu Italia și de altfel a fost inevitabil în urma fințutei guvernului italian, din care cauză a putut fi vorba numai de o amânare.

În ședința de ieri după amiază a camerei după ce s'a amănat desbaterea proiectelor financiare pe azi, au urmat la orele 5 interpelațiile. Dep. **Roth** a

interpelat în chestia centralei de războiu a societății de bucate. **Tisza**, răspunzând, declară că deocamdată nu intră în meritul chestiunii sulate, deoarece guvernul va informa camera în curând despre toate chestiunile cari privesc această societate.

Dep. **Hubay** a interpelat în chestia văduvelor și a orfanilor celor căzuți în războiu. Interpelația a fost transpusă guvernului.

Dep. **Eszterházi** a interpelat în chestia aprovizionării vânătorilor cu alce. Răspunsul ministrului Ghillany a fost luat la cunoștință.

Eforia fundațiunii Gozdsu.

Sibiu, August 1916.

Deastădată eforia și-a ținut ședințele de toamnă mai de grabă, după-ce Preasfinția Lor, episcopii noștri **Ioan și Miron**, se aflau în Sibiu la congres. Cu o cale s'a convocat și această eforie. La ordinea zilei era pusă votarea burseelor pentru anul școlar 1916/1917. În anul expirat fundațiunea a avut cu totul 144 bursieri, dintre cari 31 rigorosanți. Dintre aceștia s'au promovat de doctori, respective au terminat studiile următorii:

1. *In drept:* Dr. Cornel Teicu, Dr. George Davidescu, Dr. George Costa și Dr. Emil Dandea.
2. *In medicină:* Dr. Ioan Solomon, Dr. Valer Barbu, Dr. Ioan Rușdea, Dr. George Lazar, Dr. Aron Dorca, Dr. Liviu Pop, Dr. Titu Russu și Dr. George Molodovan.
3. *Diplomă de arhitect* a obținut Iosif I. Vlad.
4. Școala de cadeți a absolvat-o Ioan Babeu.
5. Școala comercială Achile A. Mohora.

Pentru anul viitor mai rămân 20 vechi, plus cei ce vor mai termina cu prelegerile în cursul timpului.

Considerând timpurile anormale din anii ultimi, cei mai mulți din bursieri nu-și urmează studiile, fiind înrolați. Și anume, 120 bursieri vechi au fost chemați să-și facă cu arma'n mână datorința către tron și patrie. Unii din ei — vr'o 50 înși — au scris, dela front, din prisoare; de unde se află. Ceialalți n'au scris. Astfel în anul școlar 1914/1915 n'au ridicat aceștia din bursele votate peste 48.000 cor., în anul 1915/1916 peste 37.000 cor., iar în sem. I al anului viitor iarăș vor rămânea neridicate circa 30.000 cor. Deaceia Preasfinția Sa episcopul **Miron** al Caransebeșului, a propus, ca suma de 110.000 cor. să se fie în evidență separată, sub poșția „Burse încă neplătite”, ca din aceasta sumă, după războiu, să se poată acoperi competența celor ce-și vor continua studiile. Astfel dintre bursierii vechi abia vr'o 40 își fac studiile în regulă. Știre pozitivă a sosit numai despre 2 înși, că ar fi căzut în războiu.

Petiții nouă au fost de astădată mai puține, de aceea și puține au rămas neconsiderate; mai ales că și dintre petenții noi unii intră în serviciul militar și astfel nu-și vor putea ridica ajutorul. S'au votat:

- a) Pentru drepturi la 4 înși.
 - b) Pentru medicină la 15 înși, a-decă la toți căpi au cerut.
- Preasfinția Sa, episcopul **Miron** propusese încă de vr'o 6 ani, ca din considerare la marea trebuință ce-o are poporul nostru de medici, să se prefere un șir de ani rugările pentru medicină. Astfel fundațiunea a dat neamului un număr însemnat de medici, chiar acum în timpul războiului. Medicinști vechi are fundațiunea 50, plus cei noi 15, deci 65.
- c) Pentru tehnică au primit toți 3 petenții.

d) Pentru lirere și științe au cerut burse de astă dată numai 5 absolvenți de teologie. Eforia urmă în această privință uzul, ca cei ce și-au asigurat odată existența prin absolvarea unei cariere, după care pot trăi, să nu mai fie considerați. Preasfinția Sa, episcopul **Miron** a arătat, că înaltul ministru de culte oferă pentru catihedii gimnaziilor de stat câte 140 cor. de oră dacă cel puțin 60 elevi ort. români cercetează școala și dacă catihetul e a-nume instituit, fără altă ocupațiune. Un astfel de catihed poate avea la săptămână 16 ore, plus una de exortațiune. Deci se ivește necesitatea, ca fundațiunea să crească bisericii dintre clericii mai buni un număr de catihedii cu cunoștințe speciale pentru aceste posturi. În deosebi să asculte catihetica, pedagogia, metodică și didactică, limba română, sau alte studii, încât eventual să aibă deplină calificație de profesori pentru școalele medii. Astfel s'au dat în scopul acesta burse la 4 absolvenți de teologie.

e) Pentru școalele de cadeți s'a dat la toți 8 petenții, întrucât vor putea face examenul de primire.

Fiind anul acesta petenții puțini pentru studiile superioare universitare, s-a considerat în mod excepțional un număr mai mare de rugări de ale elevilor din școalele medii. Mai înainte abia se putea da la 1—2 înși din o e-parhie. Pentru școale comerciale s-a votat la toți 6 petenții. De tot s'au votat 76 burse nouă.

Dealțul mijloacele fundațiunii au scăzut în anii din urmă. Averea îi constă din acții, cari aduceau una o dividendă de 800 cor., dar în cursul războiului dividenda s'a redus la 650 cor. Având fundațiunea 355 acții dela „*Pesti hazai első takarékpénztár*” scăderea venitelor e însemnată. Asemenea s'a încassat mai ales în anii trecuți și din chirii dela casele fundațiunii mai puțin. După războiu însă situația iarăși se va îmbunătăți.

„T. R.”

Luptele pe frontul dela Salonica. Din Berlin se anunță următoarele cu privire la luptele dela Salonic:

Ziarul „*Petit Parisien*” anunță retragerea liniilor prime ale frontului dinaintea Salonului. „*Temps*” încă pregătește publicul pentru o eventuală retragere, arătând că regiunea și greutatele de aprovizionare deja dela început au zădărnicit o ofenzivă. Ziarul speră însă, că pericolul creat prin eșirea bulgară-germană, va fi din nou delaturat.

Tot în legătură cu aceasta ziarul italian „*Corriere dela Serra*” comunică, că Bulgarii au ocupat înălțimile însemnate din jur dela Serres. Cu deosebire e de remarcant înaintarea rapidă a cavaleriei bulgare.

Părerile lui Carp și Maloescu.

Bărbații de stat ai României **Petre Carp** și **Titu Maloescu** fiind primiți de Regele României în audiență s-au pronunțat—după cum se anunță din București—astfel:

Carp a zis:
România neapărat trebuie să se alăture puterilor centrale.

Maloescu s'a pronunțat pentru menținerea legăturilor de prietenie cu Austro-Ungaria.

fagocitoză. Studiile sale în privința aceasta și le-a grupat Metchnikoff în cartea: *Immunité* (1901).

În anii din urmă s'a ocupat cu teoria bătrâneții, a boalei și a morții, în care pășeste cu o idee cu totul nouă. Anume el a spus, că principala cauză a bătrâneții ar fi niște microbii, cari se află în intestine și cu deosebire în intestinul gros în număr cam de 128 de trilioane. Acești microbii prin veninul care îl secretăază ei în organism, produc putrefacțiuni și slăbesc organismul. Intocmai cum în tuberculoză și lepra distrugerea substanței osoase e pricinuită de cătră otrăvurile, cari le produc bacilii acestor boale, așa și slăbirea și distrugerea oaselor la bătrâni se datorește veninurilor, cari le produc microbii intestinali. Organismul nostru cuprinde dar în sinul său cauzele proprii sale distrugerii, precum strugurii au la suprafața lor microbii, cari îi face să fermenteze, descompunând zaharul, pe care-l conțin. Dacă în adevăr microbii intestinali sunt cauza atrofiei senile (slăbirea de bătrânețe), ar trebui să credem, că cu cât flora intestinală va fi mai redusă, cu atât bătrânețea va fi mai rară. Să căutăm deci un oarece

cu care am putea distruge cele 128 de trilioane de microbii din intestinul gros. Și a găsit Metchnikoff. Este laptele încheag, pregătit cu ferment de origine bulgară sau iaurtul, chefirul sau laptele acru.

Acest lapte cuprinde în sine un microb, care ajungând în intestin are proprietatea de a distruge microbii fără ca el să fie vătămător. Acest microb se găsește în laptele acru consumat în mari cantități de către bulgarii dintr'o regiune renumită pentru viața îndelungată a locuitorilor ei. Introducând în regiunea noastră alimentară laptele acru, am putea oarecum micșora efectul vătămător al florei noastre intestinale. Pentru a fi încrederea de acum înainte pătrunderea microbilor vătămători, pe cât e cu putință să nu mâncăm mâncări crude. Legumele și fructele crude cum e salata, ridichile, fragile, cereșele ș. a. trebuiesc, nu spălate ci fierse înainte de a le mânca. Cu un cuvânt de via: beți în fiecare zi o cupă de lapte acru dacă vreți să ajungeți la adânci bătrâneți! Iar pentru că toți să aibă la îndemână lapte acru, chefir sau iaurt a înființat în Paris „*Societatea de iaurt*”, care face treburi bune prin vin-

derea iaurtului, iar acțiunile sale s'au urcat considerabil. Din Franca acest tratament s'a răspândit și n'alte țări și azi vedeți oameni bând regulat iaurt fiindcă i-a asigurat Metchnikoff, că vor trăi mult, dacă vor bea iaurtul zilnic. Unii medici au aprobat părerea lui Metchnikoff, cei mai mulți însă s'au ridicat cu toată puterea contra lui și au combătut cu dovezi părerile lui Metchnikoff. Nu-i locul aici să dăm aceste dovezi amănunțit; în câteva rânduri le vom spune. Zic contrarii: Metchnikoff n'are dreptate când spune lucrurile acestea, fiindcă microbii din intestine în stare normală nu ne pot face nici un rău, ba din potrivă: în multe rânduri sunt apărătorii intestinului. Aceste afirmații și le-au sprijinit cu dovezi medici francezi, germani și italieni. Zic mai departe contrarii: introducerea zilnică a iaurtului în tubul digestiv poate predispuce la o boală de stomac, ce se numește hypercloridrie, adică înmulțirea peste măsură a acidului clorhidric în stomac, care împiedică mistuirea mai ales a făinoaselor. Apoi cum și-ar putea lungi viața unul care bea lapte acru, când el de câte ori va înghiți se gândeste, că el și-a

lungit acum viața cu câteva zile sau săptămâni și moartea nu-l va putea răpune așa de curând, ca în cazul când n'ar fi beut lapte acru? Liniștește sufletească trebuie s'o aibă omul totdeauna. Unul, care face cură de lapte acru, dacă într'o zi n'ar putea bea porția obișnuită se va gândi cu jale la zilele, cari s'au dus deodată cu laptele, pe care nu l-a putut bea în ziua aceea. O teorie, pe care o sprijinești cu atâta putere, trebuie să aibă și un razim mai puternic de cum îl are teoria lui Metchnikoff despre bătrânețe.

Meritele lui Metchnikoff însă nu trebuiesc contestate. Ar fi o greșală neiertată, dacă în câteva coloane am încerca să dăm personalitatea unui geniu, cum a fost el. Pe terenul bacteriologic-embriologic a fost un savant în adevăratul înțeles al cuvântului și cu dreptul și-a meritat premiul Nobel ca o încercare de răsplată a unor servicii, cari nu se pot răsplăti cu nimic în lumea aceasta. Savantul Pasteur a știut pe cine chiamă și pe cine lasă ca demn urmaș în laboratoarele sale.

Marin Ciocădzanu.

Pentru Orfelinatul Uniunii fem. rom. din Ungaria.

D-na Maria Precup Braşov dăruieşte în loc de parastas pentru regretatul său soţ Eugen Precup 30 cor.

D-na Maria Burduloiu se înscrie membră cu cotizaţie anuală 10 cor.

D-na Maria Moşoiu membră cu cotizaţie anuală 10 cor.

D-na Lucreţia Secaşan soţie de paroch Kereszténysziget următoarele membre cu suma de 14 cor. 20 fil.

Câte 2 cor. 40 fil. Lucreţia Secaşan, Elena Neagoe, Maria Sârcea.

Câte 1 cor 20 fil. Rafila Ciucurel, Elena Sârcea, Maria Stoia.

Câte 1 cor. Rafila Bolta, vâd. Elena Neagoe.

Câte 40 fil. Ana Neagoe, Elisabeta Cotoră, Paraschiva Bârsan.

Câte 20 fil. Ana Moga.

Se chitează cu cea mai călduroasă mulţămintă adresată tuturor generoşilor contribuitori, cari ajutătoare stântă noastră cauză.

Reghin.

Colectante: Livia Puşcariu şi Marioara Duma reuşind a face 43 membri ajutători şi 6 contribuiri benevole, în sumă de 125 cor. 20 fil.

Câte 10 cor. Dr. Augustin Cheşian Reghin.

Câte 5 cor. Victor Vera Reghin.

Câte 2 cor. 40 fil. Iuliana Dr. Husţian (Ormenişul de câmp), Tilly Varga, Vichi Puşcariu, Helene Marinovits de Muntean, V. Birtolon, Sidonia Dr. Popescu, Georgiu Maior, Mihail Grecu, Cornelia Marinovits, Didy Dr. Munteanu, Mişu Dr. Ardeleanu, Maria Dr. Ceuşianu, Vâd. Valeria Truţia, Vâd. Ana P. Şagău, Arton M. Popa, Sylvia Dr. Truţia, Iosif Sipoş, Truţia András, Vâd. Amalia Cetăţianu, Vasile Duma, Marioara Duma (Reghin), Crăciun Dan (Nadâşa rom.), Georgiu Căşan, Lucreţia Căşan (Filea), Maria Duma, Ion Duma, (Săcal), Marţi Biscovan, Morar Floare Stavilă, (Luieriu), Petru Cadar, Margareta Nascu, (Poliu) Grigorie Farkas, Zacharie Lupu (G. Hodac) Iulia P. Crăţnic (Urişiu inf), Andrei Cadar (Mesterhaza) Dr. Liviu Tilea, Letiţia R. L. Cucuiu, inv. (Topliţa rom.) Alexandru Nicolescu, (Mesterhaza) Mihail Todea, (Idicel-pădure) Sofia Butnariu, (Iabeniţa) Ana Duma (Săcal) O. Petra, Vasile Gliga (Ibăneşti) Silvia Runcan (Gherneşig) N. N.

Câte 2 cor. Emil Dumbravă (Mureşeni) V. R.

Câte 60 fil. N. N.

Se chitează cu cea mai călduroasă mulţămintă adresată tuturor stimaţilor membrii şi contribuitori, iar în deosebi zeloaselor colectante: Livia Puşcariu şi Marioara Duma, care în numele Uniunii sunt denumite ca membre binefăcătoare.

Maria B. Baiulescu presidentă.

In faţa tribunalului superior din Berlin s'a început ieri desbaterea procesului de tradare al dep. socialist Liebkecht.

Chestiunea păcii în parlamentul englez. Din Londra se comunică:

In camera comunelor dep. radical **Ponsonby** a întrebat guvernul: dacă e aplicat să convoace corpurile legiuitoare pentru cazul când în timpul vacanţei s'ar porni tratative pentru încetarea ostilităţilor?

Prim-ministrul **Asquith** a răspuns scurt: Nu, un astfel de obligament nu pot lua asupra mea.

ŞTIRI.

24 August n. 1916.

Telegrame de felicitare. „Tel. Român” publică în numărul de azi 39 telegrame de felicitare sosite la adresa nou alesului arhiepiscop şi Mitropolit V. Mangra. Din aceste 39 telegrame 36 sunt trimise de către personalii din societatea înaltă maghiară, între cari dela contele Tisza şi soţia, dela miniştri Iankovics, Teleszky, Harkányi, Hazai, dela numeroşi prefeţi etc. Din cercuri româneşti au sosit 3 şi anume din Bucureştii dela economul Sf. Calinescu, din Karlsbad dela Mitropolitul Repta şi din Viena dela Dr. Ioan Mihu.,

La universitatea germană din Praga se va crea o catedră pentru limba şi literatura ungară. Decanul facultăţii de filozofie a deschis un concurs pentru ocuparea acestei catedre.

21 ziaristi germani au sosit în Ungaria la 21 c. şi vor petrece două săptămâni pentru a face studii.

Încă trei irlandezi vor fi executăţi, cum se anunţă din Londra. Numele lor este Skeffington, Dikinson şi Mac Intyr.

Un ou — 36 fileri. Acest preţ s-a fixat acum la Berlin, unde oul costă acum 26 fenici, ceea ce ar face 36 fileri după cursul actual al marcei germane la noi.

Rapoartele lui Höfer au fost publicate pentru întâia oară acum în Italia dela începutul războiului, ca să liniştească opinia publică italiană, că *Görz* este de fapt în posesia Italianilor — spune „N. Züricher Zeitung”.

Oraşul grecesc Kavalla a fost ocupat de trupe bulgare — precum anunţă o telegramă din Atena a Agenţiei balcanice.

De câte ori a fost bombardată Veneţia? O statistică publicată de ziarul italian arată că până acum aviatorii austro-ungari au bombardat de 17 ori Veneţia. Cele mai mari pagube le-au pricinuit atacurile dela 8 Iulie 1915, 13 Iunie 1916 şi 9 August 1916.

Post de vicenotar — vacant. In comuna Szelistye (comit. Szeben) e vacant postul de vicenotar, Doritorii de a ocupa acest post au să-şi înainteze rugărilor la oficiul pretorial până în 8 Septembrie a. c.

Intrucât nu vor fi concurenţi cu cvalificaţie recerută postul se va înregistra în mod provizoriu până după războiu şi cu un practicant de notar. *Primăria comunală.*

In Apollo-Bio vor avea loc Sâmbătă şi Duminecă seara reprezentaţii cu următorul program: Exerciţiile trupelor bulgare (actualităţi) Martirii (dramă mare socială în 4 acte), Regina baletului (Umoristic), Bani Demonului (dramă americană în 3 acte).

Sâmbătă în 2 Sept. se va deschide cu o reprezentaţie mare sezonul anului 1916-17.

Bibliografie.

Au apărut Nr. 9—12 din *Revista Teologică*, cu următorul cuprins bogat:

Redacţia: Alegerea de mitropolit. D. Ioanoviciu: Câteva momente din lupta pentru episcop românesc la Arad. Vasile Gan: Cultivarea socială şi altruistă a poporului. Dr. I. P.: Paul — Saul. Vasile Gan: Predică pentru timpul de războiu. N. B. Pilde şi asemănări: Taina fericirii. O făgăduinţă veche. Scara iubirii. Rugăciunea. Biruinţa împăratului. Dr. G. Comşa şi N. Colan: Mişcarea literară: „Mângâiaşi poporul”. „Pagini literare”. Cronică: Premiul „Revistei Teologice” pe anul 1916. Voturile congresului. Avram P. Păcurariu. Activitatea congresului. In legătură cu alegerea de mitropolit. Predici pentru ostaşii dela front.

Biblioteca Somănătorul, care merită să fie citită de ori-ce Român. Conţine tot bucată alese, scrise de cei mai buni scriitori ai noştri din Ungaria. Un număr costă 40 bani, un număr duplu 80 bani.

Până acum au apărut următorii numeri:

1) *Fraţii, povestiri din războiu*, de Al. Ciura.

2) *Cuib de rândunică*, de Victori Stanciu.

3) *Din vieţa preotească*, de Ion Agârbiceanu.

4) *Din trecutul ziaristicii româneşti*, de Dr. I. Lupuş.

5) *Şcoală şi educaţie*, de Dr. Ion Mateiu.

6) *La chestiunea industriei noastre*, de Al. S. Iorga.

7) *Insemnări pe răboi*, de Ion Clopoşel.

8) *Pitelea Gâscaru*, de Ion Barac.

9—10) *Blăstăm de mamă*, de Mihail Gaspar.

Proprietar: Tip. A. Mureşianu: Branisce & Comp

Redactor responsabil: **Ioan Lacea.**

Soldaţi!!!

Cumpăraţi „Cartea Soldatului II”, cea mai potrivită carte de ceture în zilele aceste.

Se poate comanda la **Tipografia A. Mureşianu Branisce & Comp. în Braşov (Brassó)**, pentru 40 fileri + 5 fileri porto.

Zece bucaţi, trimise recomandat din „Cartea Soldatului II” costă numai 4 coroane.

INVITARE

la

adunarea generală ordinară

A UZNEI ELECTRICE S. P. A. ÎN RÂŞNOV

ce se va ţinea Duminecă la 27 August a. c. după amiazi la orele 3 în sala ospătăriei „Znr Rosenauer Burg” din Râşnov.

Obiecte de pertractare:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Scotelile anuale pentru anul 1915/16.
3. Raportul de gestiune.
4. Raportul comitetului de supraveghiere.
5. Darea absoluturului.
6. Propunerea consiliului de direcţiune asupra distribuiri venitului curat.
7. Concluz privitor la plăţirea salariului directorului, casierului şi secretarului.

Direcţiunea:

REINHARDT KRUMMEL m. p., director substituit.

Bilanţul Uzinei electrice

soc. pe acţii în Rozsnyó (Râşnov) per 30 Iunie 1916.

Activa — Vagyon.	K.	fil.
Valoarea stabilimentului, — A telep értéke	1088813	90
Maşini şi unelte. — Szerszámok	3700	
Aranjamentul. — Berendezések	2720	
Cheresteana. — Tüzifavágó berendezés.	3500	
Magazinul de mărfuri — áru és anyag készlet.	35799	32
Material de ars. — Tüzelőanyag	160	
Mater. l de uns şi curăţit. — Kenő és tisztító anyag.	1597	23
Debitori. — Adósok	42407	48
Cauţiuni. — Ovadékok	500	
Efecte — Értékpapírok	975	
Postsparcassa. — Posta takarékpénztár	553	48
Taxe p. electricitate — áramfogyasztás	19611	53
Cassa în numerar. — Készpénz.	9867	38
	1210205	32

Contul Profit şi Pierderi.

Pierderi — Veszteségek.	K.	fil.
Interese de împrumut. — Kölcsönök kamatja.	61797	72
Interese pentru fondul de rezervă — Tartalékalap kamatja	117	44
Amortizări. — Leírások	4047	38
Spese de producţiune. — Üzemi költségek	37884	56
Dări şi aruncuri. — Adó és potlekok	521	79
Bilanţ pro 1915/16 — Mérleg-számla per 1915/16	11662	88
	116031	77

Râşnov, (Barczarozsnyó) la 30 Iunie 1916. — Barczarozsnyó, 1916 junius hó 30-án.

DIRECŢIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Reinhardt Krummel m. p., director substituit

Krummel Reinhardt s. k., h. igazgató.

EXAMINAT ŞI AFLAT ÎN ORDINE: — ÁTVIZSGÁLVA ÉS HELYESEN TALÁL TATTOTT.

Râşnov, (Barczarozsnyó), la 11 August 1916. — Barczarozsnyó, 1916 augusztus hó 11-én.

Consiliul de supraveghierei — A felügyelő bizottság:

Dr. Gustav Rosenauer, m. p.,

Ioh. Besch, sen. m. p.,

Ioh. Rhein, m. p.

Dr. G. Rosenauer, s. k.,

iel. Iohann Besch s. k.,

Iohann Rhein, s. k.

Fiume, 10 August 1916.

Preţurent provizor.

Centrala de cafea din Buda-pesta mi-a permis ca restul de Cafea ce mi-a rămas se îl pot vinde şi pe mai departe în saci de 5 Kgr. rambursat cu posta.

Ofer deci în saci de 5 Kgr. francat şi vămuit:

Cafea Fină:

N. 9 Cuba bună 1 Kgr. Cor. 10.80

„ 12 „ foarte fină 1 „ „ 11.60
„ 16 „ specialitate 1 „ „ 12.—
Dacă vre-o calitate lipseşte, cu care se poate schimba?

La 5 Kgr. se pot asocia mai multe familii.

Tea foarte fină. . . 1 Kgr. Cor. 24.—
(In sacul cu cafea se poate pune şi Tea).

La dorinţa multora m-am decis să nu sîntez firma, deci şi pe mai departe voi espeda Cafea şi Tea din Fiume.

MEGHIVO

A VILLOSMŰ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ROZSNYÓ

Barczarozsnyón a „Zur Rosenauer Burg” vendéglő-termében az 1916 óvi augusztus hó 27-én délután három órakor megtartandó

rendes közgyűlésre.

Napirend:

1. Közgyűlés megnyitása.
2. Évi számadás az 1915/16 évről.
3. Üzleti jelentés,
4. A felügyelőbizottság jelentése.
5. A felmérés megadása.
6. Az igazgatósági tanács indítványa a tiszta nyereség felosztása iránt.
7. Határozathozatal az igazgató, pénztárnok és tellvivő illetményei kifizetése iránt.

Az igazgatóság:

KRUMMEL REINHARDT s. k., h. igazgató.

Mérleg

a Rozsnyói Villamosmű r. t. per 1916 Junius hó 30-án.

Passiva — Teher.	K.	fil.
Capitul de acţii. — Részvénylőke	300000	
Fondul de rezervă. — Tartalékalap	2466	10
Fondul de reînoui. — Megújítások tartalékalap.	37500	
Contul trattelor. — Elfogadványszámla	200200	
Creditori. — Hitelezők	657792	34
Dividendă neridicată. — Fel nem vett osztalék.	584	
Venit curat pro. 1915/16. — Tiszta nyereség 1915/16 évről.	11662	88
	1210205	32

Nyereség és veszteség számla.

Profite — Nyeremények.	K.	fil.
Taxe de electricitate — áramfogyasztás	1088813	89
Venitul Cherestelei. — Tüzifavágás-jövedelem	4118	25
Venitul instalaţiunilor. — Felszerelések jövedelem	2166	75
Venitul realităţilor. — Ingatlanok jövedelem	700	
Interese după efecte. — Értékpapír kamat	152	61
	116031	77

Várog in schimb şi pe mai departe de binevoitoare comande şi propagandă şi semnez

Cu toată stima
F. A. Degan
Fiume.

Numai cafea şi Tea pot trimite, deci rog ca alte mărfuri să nu mi se ceară

Preţurile la cafea se vor schimba adeseori, la ordinul guvernului.

Internatul școlilor din Brașov

In internatul cel nou din Brașov se primesc elevii școlilor gimnaziale, reale și comerciale românești din această localitate.

Clădirea e impozantă, aproape de școală și are:

a) sale spațioase și luminoase de dormit (cu paturi de fier, cu somieră și saltea), b) sale luminoase de studiu, c) sale separate de mâncare (sufrajii), d) coridoare spațioase, închise, luminoase, e) conduct de apă (din izvoare de munte), f) local propriu de baie cu

dușuri, g) încălzire centrală (calorifer), h) infirmerie (spital) în grădină, i) grădină mare cu pomi, l) cât mai curând: lumină electrică.

Elevii internatului capătă: a) hrană bună și igienică, b) sprijin la prepararea lecțiilor, c) baie, d) tratament medical, e) supraveghere, lăsându-li-se însă peste zi și libertatea cuvenită.

Internatul e proprietatea școlilor și bucătăria se conduce în regie proprie.

Taxa de 1 elev e 1000 cor. pe an și se plătește în 4 rate anticipative, eventual și lunar.

Condițiunile de primire. Cererea de primire se va da până în 15 Aug.

v. și va fi însoțită de următoarele acte: 1. ultimul testimoniu școlar, 2. act de naștere, 3. act de revaccinare (numai pentru elevii claselor I—IV, gimn. și reale), 4. atestat medical, că elevul e sănătos, 5. declarațiune legală, că părinții se supun normelor cuprinse în regulamentul internatului și admit în caz de proces competența judecătoriei din Brașov.

Fiecare elev va aduce cu sine: 6 cămăși de zi, 4 cămăși de noapte, pantaloni de baie, 6 ismene, 12 batiste, 12 părechi de ciorapi, 6 ștergare, 3 cearceafuri de pat, 1 plapomă cu nasturi, 3 cearceafuri de plapomă cu găuri pentru nasturi, 1 pernă de cap, 4 fețe de pernă, perie de cap, de dinți, de haine, de ghețe, peptene des și rar, săpun, 2

părechi de ghețe și pantofi de noapte, 6 șervete de masă și câteva cărpe de praf, chipiul și uniforma obișnuită la școlile noastre din Brașov. (Aceste se pot comanda după înscriere. Chipiul e obligat dela cl. III. în sus, iar uniforma dela cl. V.)

Toate aceste lucruri trebuie consemnate într'un inventar scris în 2 exemplare.

Părinții vor însemna cu arnicu roșu rufe și hainele, cosând pe ele numărul, ce se va da de-odată cu răspunsul de primire. Rufe defectuoase (sdrențuite) nu se primesc.

Pentru asigurarea locului în internat se cere plățirea momentană a taxei pe una sau mai multe luni. Orice

epistole precum și banii se vor trimite la adresa: Ioan Petrovici, profesor gimnazial, Brassó (Brașov), Str. Prundului 39, care va da toate informațiunile și deslușirile necesare.

Ca să nu fie nimenea expus de a fi refuzat în timpul ultim, e bine ca cererea de primire sau cel puțin de prenotare, să se trimită cât mai curând!

Inscrierile și cursul se încep la școlile noastre în 1—3 Sept. st. v.

Direcțiunea internatului
(Strada Prundului — Porond
u. Nr. 39.)

(7—12)

Atelierul nostru tipografic

precum și

Redacția și Administrația ziarului Gazeta Transilvaniei

se află în casele poprii din

Strada Prundului Nr. 15

(vis-a-vis de băile românești.)

Rugăm deci onoratul public românesc precum și vechea noastră clientelă să ne onoreze și în noul nostru local cu comanda lor, cari vor fi executate prompt și la timp.

Comenzile se pot face și prin telefon, rugând în acest scop pe onorații noștri clienți să ne cheme la telefon.

Telefonul redacției și al tipografiei poartă numărul. 226.

Onorațiilor noștri cetitori le aducem la cunoștință, că ziarul nostru se află de vânzare în fiecare seară la orele 5¹/₂ la administrația ziarului nostru apoi la firmele din cetate: SERVATIUS (Târgul cailor), zarafia POP, firma EREMIAS-nepoții (Strada Hirscher) și la firma ROSENBERG din fostul local al „Gazetei Transilvaniei”, la tutungeria din colțul Bulevardul Rudolf — promenada de jos

In Alba-Iulia: la Damian Foltean
In Bistrița: la F. Stolzenberg.
In Blaj: la Librăria Seminarului.
In Brad: la Librăria Minerva.
In Brünn: la F. Irrgang.
In Caransebeș: la firma Petru Lepa.
In Cluj: la „Az Est“ hirlapiroda și trafica Jókaj.
In Dej: la Mühlberg Jenő.
In Dornavatra: la Ios. Münster.

In Făgăraș: la Librăria Preda.
„ Grödig: la Anna Azet.
„ Lugoș: la Librăria Minerva.
„ Mediaș: la G. A. Reissenberger.
„ Orăștie: la Librăria Branga și Weisz Dezső.
„ Praga: la M. Wltsek și Emilie Fassl.
„ Săliște: la Dumitru B. Comșa.
„ Sibiu: la tutungeriile Hermine Frank, Engber și L. Németh.
„ Turda: la Librăria populară.

Societatea în comandită Tipografia A. Muresianu - Branisce & comp.

Specialitate de apă minerală.

Isvorul MATILD din Bodok

este cel mai apreciat reprezentant al apelor minerale alcalice.

Apă minerală de primul rang

care amestecată cu vin este superioară celorlalte ape minerale.

Bentura de predilecție a cercurilor celor mai înalte sociale

care în urma conținutului și îngrijirii conștiențioase și curate a izvorului, se preferă din partea medicilor apei minerale mondial renumite Gieshübler.

Cel mai bun semn

contra falsificărilor a apei minerale MATILD este limpezimea absolută până la cea din urmă picătură.

Deposit principal a apei MATILD în Brașov la firma E. O. & L. THEIL, Strada gării Nr. 25. Telefon 364 se capătă în cele mai multe prăvălii cu ape minerale și în restaurantele mai de frunte.

Cu toată stima

Administrația izvorului, Iosef György,

Șepsibodok (Ardeal).

108—208.

ANUNȚURI
PRIMEȘTE
ADMINISTRAȚIA:

„Gazeta Transilvaniei”

CU PREȚURILE
CELE MAI
MODERATE

Citiți și
Răspândiți Gazeta Transilvaniei.

VINURI.

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anul 1913 — 1914

Vin alb — — 2-20 2-—

Rizling — — 2-25 2-10

Roșu de Miniș 2-80 2-40

Vinuri noi din anul 1915.

Vin alb — — — — 1-60

Rizling — — — — 1-65

Șiller — — — — 1-80

Vinul se expediază cu rambursă

dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp

de două luni.

Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea

propr. și neg. de vinuri

5—84

Világos (Arad m).

ABONAȚI GAZETA
TRANSILVANIEI.